

42
481
E692
ENT

573.705473

2001
50005

43

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

ONDER REDACTIE VAN

P. C. T. SNELLEN (N°. 1—12), DR. J. TH. OUDEMANS (N°. 13—24),

JHR. DR. ED. EVERTS en MR. A. F. A. LEESBERG

EERSTE DEEL

N° 1—24

1 September 1901—1 Juli 1905

'S - GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF
1905.

mij te weinig *pamphilus*-rupsen overgebleven en de exemplaren zijn nog te klein, om eene nauwkeurige beschrijving der teekening te kunnen geven; in geaardheid onderscheiden zij zich echter zeer van hare medebewoners. Bij den minsten schok heffen zij de voorste en achterste segmenten krampachtig omhoog, om bij eene tweede verontrusting zich onmiddellijk op den bodem te laten vallen, terwijl de *megaera*-rupsen zich onder dergelijke omstandigheden stevig aan het grassprietje vastklemmen.

G. J. KLOKMAN.

Agnatha, Odonata, Neuroptera, Panorptata en Trichoptera, verzameld gedurende de eerste dagen van Juni 1903, aan den Plasmolen (gemeente Mook—Middelaar, Limburg).

AGNATHA.

Ephemera vulgata L., 5 ex. Meest alle als subimago aan den vijver bij den Plasmolen gevangen. Het gelukte mij, de imagines te bekomen, door de subimagines in vangdoosjes gedurende een of meer dagen in het leven te houden.

Siphylurus species, 3 ex. Eene tot het genus *Siphylurus* behorende soort ving ik aan de Maas, door het uitkloppen van heggen, op 1 Juni. Er zijn 2 ♂♂ imagines en 1 ♀ subimago. Het is dezelfde soort, die Albarda als onbeschreven in zijn catalogus, T. v. Ent., Dl. 32, p. 262, vermeldt en ik meende ze dan ook *roeseli* te noemen, omdat Roesel ze zeer waarschijnlijk heeft afgebeeld. Bij Eaton vond ik in zijne Monographie der Ephemeriden de beschrijving van Linnaeus, die volkomen op mijne exemplaren past. *S. linnaeanus* is eene soort, die onbeschreven in Linnaeus' collectie gevonden is en vermoedelijk uit Amerika afkomstig heet te zijn; de vindplaats is echter onbekend en Eaton voegt er bij, dat hij uit Italië, Monte Adamello, eene dergelijke soort gezien heeft. Het is dus niet onmogelijk, dat mijne soort *S. linnaeanus* is, maar ik acht de kwestie nog lang niet uitgemaakt, daar ik geene gelegenheid had, den type met mijne exemplaren te vergelijken.

Clocon dipterum L., 2 ex. Van deze overal gemeene soort werden beide seksen door mij buitgemaakt.

ODONATA.

Libellula quadrimaculata L. was in zeer groote hoeveelheid overal in het open veld en langs het water te vinden.

Libellula depressa L. vond ik slechts in enkele exemplaren.

Leucorrhinia rubicunda L. In een paar exemplaren in het moeras in de richting van Ottersum.

Leucorrhinia pectoralis Charp. was zeer gemeen, bijna even talrijk als *Libellula quadrimaculata* L.

Leucorrhinia caudalis Charp. Van deze zeer zeldzame soort ving ik 7 exemplaren, 5 ♂♂, 2 ♀♀. Zij heeft de gewoonte, om steeds over het water te vliegen en zich nu en dan op ver in het water groeiende rietstengels neer te zetten. Daar ze niet bijzonder snel vliegt, was ze, ondanks bovengenoemde gewoonte, niet moeilijk te vangen.

Cordulia metallica v. d. Linden. Zéér gemeen. De ♂♂ vliegen pijlsnel en zijn betrekkelijk lastig te vangen. Het gemakkelijkst ging het door stil te blijven staan; ze worden dan nieuwsgierig en komen dichterbij vliegen. Zij moeten dan met één slag gevangen worden, want, eenmaal verjaagd, komen zij niet meer terug. Behalve in 't veld, en 't moeras, vond ik deze soort zeer veel door het hosh vliegen, waar zij dikwijls de opgejaagde Geometriden achtervolgde. Ik ving uitsluitend ♂♂. De ♀♀ vliegen zelden en zitten meestal stil tusschen de oeverplanten. Ik kreeg er een, dat toevallig gevonden en gedood was.

Cordulia flavomaculata v. d. Linden. Eén immatuur ♂ van deze zeldzame soort ving ik langs den Maasoever; later in Juli en in Augustus ving ik 8 exemplaren, alle ♂♂.

Gomphus vulgatissimus L. Twee vrouwelijke exemplaren, pas uitgekomen, ving ik langs de Maas. Het is wel merkwaardig, dat ik dit jaar later nog een ♀ in dezelfde streek ving en geen enkel ♂, ofschoon algemeen bekend is, dat de ♀♀ veel zeldzamer zijn.

Brachytron pratense Müller, de eenige Aeschnide die toen vloog, was zeer gemeen. Zij herinnert in hare gewoonten veel aan *Cordulia*.

Calopteryx virgo L. en *splendens* Harris. Overal gemeen.

Platycnemis pennipes Pall. Twee immature ♀♀ langs de Maas.

Ischnura elegans v. d. Linden. Zeer gemeen.

Agrion pulchellum v.d.Linden en *puella* v.d.Linden. Overal zeer gemeen.

Agrion hastulatum Charp. In groot aantal in het moeras. Tot nog toe als eene zeldzame soort beschouwd.

Agrion mercuriale Charp. F. n. sp. Eén exemplaar, een ♂, langs den Maasoever.

Erythronna najas Hansem. Gemeen bij den vijver. Deze soort vliegt veel vlugger dan de meeste Agrioniden en meestal ver over het water.

Pyrrosoma minium Harris. Overal, tot in het bosch toe, zeer gemeen. In Juli en Augustus vond ik hare plaats ingenomen door de uit Zuid-Europa noordwaarts verbreide *P. tenellum* Villers. Beide soorten rusten dikwijls op donkere bladeren uit, waardoor zij, daar de kleur van het lichaam donker is, weinig in 't oog vallen.

NEUROPTERA.

Sialis lutaria L. Zeer gemeen.

Sisyra fuscata F. 2 Exempl. in 't moeras.

Chrysopa flava Scop. 1 Exempl.

» *alba* L. 1 Exempl.

» *flavifrons* Br. 3 Exempl.

» *tenella* Schn.(?) 1 Exempl.

Hemerobius concinnus Steph. 1 Exempl., zeldzame soort.

» *nervosus* F., *strigosus* Zett., *limbatellus* Zett., *orotypus* Wall., *micans* Oliv. en *nitibulus* F., alle in één of meer exemplaren uit dennen en struiken geklopt.

Coniopteryx aleyrodiiformis Steph.(?) 1 Exempl.

PANORPATA.

Panorpa. Alleen de gewone soorten: *vulgaris* Imh. en *germanica* L., in aantal.

TRICHOPTERA.

Neuronia ruficornis Scop. 1 Exempl., ♀.

Phryganea striata L. In aantal, vooral ♂♂.

Grammotaulius atomarius F., 1 Exempl., ♀.

Glyphotaelius pellucidus Retz. 1 Exempl., ♂.

Limnophilus elegans Curt. Zeer gemeen in dennen en struiken, in groot aantal geklopt. Tot nog toe waren alleen een paar exemplaren in Brabant gevangen.

Limnophilus auricula Curt., *griseus* L. en *sparsus* Curt. vrij gemeen.

Sericostoma personatum Kirb. De larven leven in de beek, zijn daar niet zeldzaam, en voeden zich met rottende bladeren. Zij leven bijna uitsluitend in het snel stroomende gedeelte. In 't geheel ving ik 4 exempl., 2 ♂♂ en 2 ♀♀.

Leptocerus aterrimus Steph. Met de var. *perfuscus* Steph. zeer gemeen bij waterkanten.

Mystacides nigra L. Evenals de voorgaande en op dezelfde plaatsen.

Holocentropus dubius Rbr. In aantal.

H. W. VAN DER WEELE.

Waarmede voedt zich de „Bijenluis”

(*Braula coeca* Nitzsch)?

Nog steeds was het niet zeker uitgemaakt, of *Braula coeca* eene parasitische levenswijze voert of slechts als commensaal in de korven aanwezig is. In «Rovartani Lapok», Bd. IX, p. 153—156, 175—180, deelt Lósy het resultaat zijner onderzoekingen hieromtrent mede.

Het bleek hem, dat dit merkwaardige Dipteron bepaaldelijk parasiteert op de koningin, en dat zijne monddeelen zeer bijzonder zijn aangepast aan die van laatstgenoemde.

Zoodra het bemerkt, dat de bij hare monddeelen uitgestrekt heeft, begeeft het zich op den kop der bij, steekt, steunende op bovenlip en voorkaken der laatste, zijne kaken tusschen hare achterkaken, en dringt daarna met zijn zuiger in de holte aan den wortel van de dan gelijktijdig naar voren tredende bijentong; door de paraglossen van elkaar te duwen, verhindert het het terugtrekken van de tong. Ten gevolge van den prikkel begint overvloedig speeksel uit de speekselklieren der bij te vloeien, en voornamelijk hiermede voedt zich de «bijenluis». Honig zoekt het dier op deze wijze slechts in de tweede plaats.